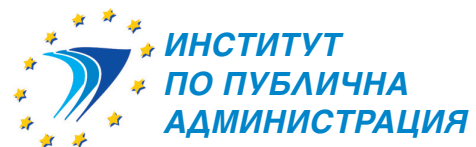

МЕТОДИКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

Общ регламент за групово освобождаване
и услуги от общ икономически интерес

Този документ е създаден в рамките на проект С13-22-1/16.04.2014 „Изграждане на капацитет на ИПА за изследвания, обучение и приложение на иновативни европейски практики в доброто управление“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Съдържание

Кратко представяне	3
Методология	3
Част първа. Общо въведение в основните понятия	4
1. Основни понятия	4
2. Предоставена от държавата или чрез ресурси на държавата	4
3. Предимство на едно или повече предприятия	5
4. Действително или потенциално нарушаване на конкуренцията	7
5. Ефект върху търговията между държавите членки	8
Част втора. Общ регламент за групово освобождаване	9
6. Въведение	9
7. Основни понятия в ОРГО	11
8. Контролен списък за съответствие	14
9. Специални разпоредби за различните категории помощи	20
10. Основни предизвикателства пред изпълнението	33
Част трета. Услуги от общ икономически интерес (УОИИ)	34
11. Въведение	34
12. Основни понятия	36
13. Контролен списък за съответствие	38
14. Основни предизвикателства пред изпълнението	40

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ

Този документ определя основните насоки за изпълнение, свързани с прилагането в България на два нови регламента за държавната помощ, а именно:

- Регламент 651/2014 от 17-ти юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „Общ регламент за групово освобождаване“ или „ОРГО“);
- Регламент 360/2012 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (наричан по-нататък „Регламент *de minimis* за УОИИ“)¹.

Част първа касае основните понятия относно държавната помощ, както се посочва в проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ.

Втора и трета част се занимават съответно с Регламент ОРГО и Регламент *de minimis* за УОИИ, като се предоставя списък за проверка на съответствието, който да се използва от българските власти при прилагането на регламентите, както и обобщение на основните предизвикателства пред изпълнението, които възникват във връзка с тях.

МЕТОДОЛОГИЯ

Методологията, използвана за създаването на това Ръководство, се основава на следните два компонента:

- Изследване на различните правни инструменти, упоменати в това ръководство, включително подготвителните документи на Европейската комисия, консултативни документи и проекти за регламенти, както и публикувани правни коментари и материали, в които се обсъждат тези правни инструменти. Разглеждане на съответната съдебна практика на Общия съд и Съда на Европейския съюз.
- Практически опит и познания за прилагането на подобни инструменти, включително предходната версия на Общия регламент за групово освобождаване и други регламенти или известия на Комисията за групово освобождаване, изготвени от Европейската комисия (ГД „Конкуренция“) и органи на различни държави членки. Практическият опит при разработването и извършването на обучение по различни теми, свързани с държавната помощ.

---

¹ Нашият анализ на Регламент 360/2012 включва също прочит и разглеждане на Регламент 1407/2013 / ЕС

Част първа

ОБЩО ВЪВЕДЕНИЕ В ОСНОВНИТЕ ПОНЯТИЯ

1. Основни понятия

Член 107 (1) от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“) определя държавната помощ като „всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки“.

Според тази дефиниция трябва да са налице следните елементи, за да се счита дадена мярка за подкрепа за случай на „държавна помощ“:

- а) Тя трябва да е предоставена от държавата или чрез ресурси на държавата;
- б) Тя трябва да дава предимство на едно или повече предприятия за сметка на други;
- в) Тя трябва да нарушава или да има потенциал да наруши конкуренцията;
- г) Трябва да засяга търговията между държавите членки.

Тази част се занимава поред с всеки един от тези елементи. Тя се основава на проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ съгласно член 107 (1) от ДФЕС¹.

2. Предоставена от държавата или чрез ресурси на държавата

Мярка за подпомагане се счита за „предоставена от държавата“, когато тя е приета от публичен **или** частен орган, контролиран от държавата.

Понятието за „ресурси на държавата“ е много широко и включва всички ресурси на публичния сектор, както и, при определени обстоятелства, ресурси на публични или частни органи, когато те се контролират от държавата:

- § Фактът, че дадена мярка за подпомагане не се финансира пряко от държавата, а от публичен или частен орган, създаден или назначен от държавата, не изключва тази мярка да се финансира чрез ресурси на държавата.
- § Трансферът на ресурси на държавата може да има много форми. Например, категоричен и конкретен ангажимент за предоставяне на ресурси на държавата в по-късен момент също се счита за трансфер на държавни ресурси.
- § Не е необходимо да е налице положителен трансфер на финансови средства, тъй като опрощаването или отказът от държавни приходи (т.е., освобождаване от задължение за плащане) е достатъчен.

¹ Комисията публикува проект на Известие за консултации на 17 януари 2014 година. Към датата на изготвяне на настоящото ръководство няма публикувана окончателна версия на Известието.

Примери за държавна помощ

▪ Преки държавни безвъзмездни помощи или субсидии.
▪ Освобождаване от данъци или други видове социално осигуряване.
▪ Кредити при преференциални лихвени проценти.
▪ Гаранции и обезщетения при изгодни условия.
▪ Разпоредителни сделки със земя или сгради на по-малка от пълната пазарна стойност.
▪ Отписване на дългове.
▪ Отказ от печалби или друга възвращаемост на публичните средства.
▪ Помощ при осъществяване на износ.
▪ „Стимули“ за привличане на инвестиции в даден регион.
▪ „Опрощаване“ на задължения (например, осигурителни плащания от работодателите или лицензионни такси).

3. Предимство на едно или повече предприятия

Предимство е всяка икономическа облага, която едно предприятие не би получило при нормални пазарни условия (в отсъствието на намеса от страна на държавата).

В проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ ясно се посочва, че следните общи принципи трябва да се вземат предвид при определянето на това дали дадена полза е била получена при нормални пазарни условия:

- Винаги, когато финансовото положение на едно предприятие се подобрява в резултат от държавна намеса, е налице по-благоприятно положение (предимство). Важен е само *ефектът* от мярката върху предприятието. Причината и/или целта на държавната намеса нямат значение.
- Съществуването на предимство не се изключва автоматично от факта, че конкурентни предприятия в други държави членки са в по-благоприятно положение. Важно е единствено финансовото положение на едно предприятие в неговия собствен правен и фактически контекст.
- Оценката на това дали държавната намеса е в съответствие с пазарните условия трябва да бъде разгледана *ex-ante* (т.е., преди мярката да се приложи), като се вземе предвид наличната информация към момента на вземане на решение за интервенцията.
- При определяне дали дадена мярка е в съответствие с пазарните условия държавата трябва да основе своя анализ на икономически съображения, сравними с тези, които при сходни обстоятелства би взел предвид един рационален частен оператор (с характеристики, сходни на тези на съответната публична организация), за да определи рентабилността на сделката.

За да може дадено предимство (по-благоприятно положение) да се счита за държавна помощ, тя трябва да бъде предоставена на „**предприятие**“. „Предприятие“ се дефинира като „*субект, упражняващ стопанска дейност, независимо от правния му статут и начина, по който той се финансира*“.

Ето защо класифицирането на даден субект като предприятие зависи изцяло от стопанския характер на дейността му. Многократно и последователно е потвърждавано, че всяка дейност, която включва предлагане на стоки и услуги на пазара, представлява стопанска дейност.

В проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ се дават конкретни указания за следното:

- Упражняване на публичната власт: По принцип, освен ако съответната държава членка не реши да въведе пазарни механизми, то тогава дейности, които по същество представляват част от прерогативите на публичната власт и се извършват от държавата, не представляват стопански дейности.
- Социална сигурност: Дали схемите в областта на социалната сигурност трябва да се определят като включващи икономическа дейност зависи от начина, по който са създадени и структурирани. По същество в практиката се прави разграничение между схеми, основани на принципа на солидарността (които не водят до стопанска дейност) и пазарно основани схеми (които водят до стопанска дейност).
- Здравеопазване: Когато обществените болници са неразделна част от националните здравни услуги и са почти изцяло въз основа на принципа на солидарност, като са пряко финансирани от вноските за социално осигуряване и държавните ресурси, и когато предоставят всеобщи услуги безплатно, то тогава те не се считат за предприятия.
- Образование и изследователски дейности: Общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система, финансирано и контролирано от държавата, може да се счита за нестопанска дейност. По принцип това не зависи от факта, че учениците или техните родители понякога трябва да заплатят такси за обучение или записване, които подпомагат оперативните разходи на системата. Обществените образователни услуги обаче трябва да бъдат разграничени от услуги, финансирани предимно от родители или ученици или търговски приходи, които се тълкуват като стопанска дейност.
- Инфраструктура: Изграждането на всякакъв вид инфраструктура с цел икономическа експлоатация, като например писта на търговско летище, е стопанска дейност сама по себе си, което означава, че правилата за държавна помощ се прилагат спрямо начина, по който то се финансира. Въпреки това публичното финансиране на инфраструктура, която не е предназначена да се използва за търговски цели (на разположение е за публично ползване без допълнителни условия) е по принцип изключено от прилагането на правилата за държавна помощ, както и инфраструктура, която е предназначена за дейности, които държавата обичайно изпълнява при упражняването на публична власт (инфраструктура, свързана с контрола на въздушното движение на летищата, морските фарове и друго оборудване за нуждите на общата навигация, полицейска и митническа инфраструктура).

Само мерки, които дават предимство по **избирателен (селективен)** начин на определени предприятия или категории предприятия или на определен икономически сектор, могат да се определят като държавна помощ. Общите мерки, които са ефективно отворени за всички предприятия, осъществяващи дейност в рамките на една държава членка на равнопоставена основа, не са селективни.

В проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ се изяснява разликата между материалната и географска (регионална) селективност, както следва:

- Материална селективност: Материалната селективност на една мярка означава, че тя се прилага само към определени (групи от) предприятия или определени сектори от икономиката на дадена държава членка. Материалната селективност може да бъде установена *de jure* (когато произтича пряко от правните критерии за предоставяне на мярката) или *de facto* (когато селективността е резултат от условията или бариерите, наложени от държавите членки). Мерки, които се прилагат *prima facie* към всички предприятия, но са (или могат да бъдат) ограничени от дискреционните правомощия на администрацията, са селективни. Такъв е случаят, когато изпълнението на определени критерии не води автоматично до право да бъде получена мярката.
- Регионална селективност: По принцип само тези мерки, чийто обхват се отнася до цялата територия на държавата, не попадат в критерия за селективност. Една мярка, която благоприятства предприятия, осъществяващи дейност на част от националната територия, не трябва обаче на това основание да бъде автоматично считана за селективна. Например, ако определени регионални или местни власти приемат данъчни мерки, приложими в рамките на тяхната територия, оценката на селективния характер на въпросната мярка зависи от три основни критерия:
  - Институционална автономия: Дали регионалните или местни власти се считат за достатъчно автономни от централното правителство;
  - Процедурна автономия: Решението е прието без националното правителство да има възможност директно да се намеси при определянето на съдържанието на мярката;
  - Икономическа и финансова автономия: Където регионалната или местна власт поема отговорност за политическите и финансовите последици от една мярка за намаляване на данъците (например, ако управлява собствен бюджет).

Ако изброените по-горе три критерия са изпълнени за всички предприятия на територията на местната или регионална власт, мярката не се счита за селективна.

4. Действително или потенциално нарушаване на конкуренцията

Дадена мярка, предоставена от държавата, се счита за нарушаваща или заплашаваща да наруши конкуренцията, когато може да подобри конкурентната позиция на получателя в сравнение с други предприятия, с които той се конкурира.

В проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ се изяснява, че нарушаване на конкуренцията се счита, че е налице, когато държавата предоставя финансово по-благоприятно положение на дадено предприятие в сектор, където има или би могло да има конкуренция.

И обратно – евентуално нарушаване на конкуренцията се изключва, ако:

- Дадена услуга е предмет на законен монопол (установен в съответствие с правото на ЕС) и не е в конкуренция със сходни услуги;
- Доставчикът на услугата не може да бъде активен (поради регулаторни ограничения) на никой друг (географски или продуктов) пазар.

Публичната подкрепа може да наруши конкуренцията, дори ако не помага на предприятието-получател да разшири и придобие пазарни дялове. Достатъчно е помощта да му позволява да поддържа по-силна конкурентна позиция от тази, която то би имало, ако не би била предоставена помощта. Няма изискване (потенциалното) нарушаване на конкуренцията да бъде значително или съществено: може да се установи дори и за сравнително малки суми на финансова подкрепа на предприятията със скромни пазарни дялове.

5. Ефект върху търговията между държавите членки

Тълкуването на това изискване е широко: достатъчно е даден продукт или услуга да е търгуем между държавите членки, за да може всяка помощ, облагодетелстваща предприятие, участващо в търговията с този продукт или услуга, да засегне търговията между държавите членки.

В проекта за Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ ясно се посочва:

- Дори ако предприятието получател не участва в търговията между държавите членки, а е активно само на местно или регионално ниво, се приема, че е налице ефект върху търговията между държавите членки, когато предприятията от други държави членки могат да предоставят подобни продукти или услуги;
- Търговията може да бъде засегната дори ако получателят изнася цялата или по-голямата част от продукцията си извън ЕС, но в такива ситуации ефектът е по-опосреден и не може да се приеме, че произтича от простия факт, че пазарът е открит за конкуренция.

Част втора

ОБЩ РЕГЛАМЕНТ ЗА ГРУПОВО ОСВОБОЖДАВАНЕ

6. Въведение

На 21 май 2014 г. Европейската комисия прие преработен Общ регламент за групово освобождаване¹ за някои категории държавни помощи. ОРГО влезе в сила на 1 юли 2014 г. и е в сила до 31 декември 2020 г.

Регламентът е част от модернизиранието на държавната помощ на ЕС (наричано „МДП“), което представлява мащабна реформа на правилата за държавни помощи, насочена към улесняване на устойчив, интелигентен и приобщаващ растеж, като се фокусира върху случаите с най-голямо въздействие върху вътрешния пазар и опростяване на правилата за вземане на по-бързи и по-добре информирани решения.

Преразглеждането на ОРГО допринася за всички цели на МДП, с особен акцент върху опростяването, и се занимава приоритетно със случаите, които са най-важни за конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. Един от компонентите на МДП е по-голямата гъвкавост, предоставена на държавите членки да отпускат при наличието на определени условия държавна помощ без предварително уведомяване и одобрение от страна на Комисията. ОРГО определя категориите помощи и условията, при които тези изключения са възможни.

6.1. Какво представлява регламент за групово освобождаване и какво е ОРГО?

Регламент за групово освобождаване освобождава категории държавна помощ от изискването за предварително уведомяване на Комисията. Това става в случаите, за които се смята, че въпросната помощ ще донесе ползи за обществото, които надвишават възможните нарушения на конкуренцията в рамките на единния пазар, предизвикана от публичното финансиране. В резултат на това държавите членки могат да прилагат мерки, които отговарят на условията на регламента, без предварителен контрол от Комисията.

С ОРГО се прави точно това: освобождават се редица мерки за помощ, за които се счита, че не нарушават конкуренцията, от задължението за предварително уведомяване на Комисията.

Фактът, че една мярка за държавна помощ не попада в обхвата на ОРГО, не означава, че тя е несъвместима с правилата на ЕС за държавните помощи; просто означава, че мярката трябва да бъде съобщена на Комисията, която след това ще прецени дали тя е в съответствие с общите правила на ЕС, които позволяват предоставяне на помощ, която благоприятства осъществяването на целите от общ интерес, без да се нарушава конкуренцията.

---

¹ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014, стр. 1).

6.2. За какви видове помощи се прилага ОРГО?

ОРГО се отнася за широк спектър от мерки¹, включително:

- Регионални помощи;
- Помощи за малки и средни предприятия (по-долу наричани „МСП“);
- Помощи за достъп на МСП до финансиране;
- Помощи за научноизследователска и развойна дейност и иновации;
- Помощи за обучение;
- Помощи за работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания;
- Помощи за опазване на околната среда;
- Помощи за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия (нова категория);
- Социални помощи за транспорт за живеещите в отдалечени региони (нова категория);
- Помощи за широколентови инфраструктури (нова категория);
- Помощи за култура и опазване на културното наследство (нова категория);
- Помощи за спортни инфраструктури и мултифункционални инфраструктури за отдих (нова категория);
- Помощи за местни инфраструктури (нова категория).

Всяка от тези категории също е разделена на подкатегории.

6.3. За какви видове помощи не се прилага ОРГО?

ОРГО не се прилага към следните категории² *inter alia*:

- Помощи за дейности, свързани с износ;
- Помощи, обвързани с условието за използване на местни за сметка на вносни стоки;
- Схеми за помощи, които не изключват изрично изплащането на индивидуална помощ в полза на предприятие, срещу което е издадено разпореждане за възстановяване или помощ *ad hoc* в помощ на такова предприятие;
- Помощи за предприятия в затруднено положение, с изключение на схемите за помощ за отстраняване на щети, причинени от природни бедствия;
- Мерки за помощи, за които има свързани условия, които водят до нарушение на правото на ЕС (например, задължения да имат седалище в дадена държава членка, задължения да се използват национално произведени стоки и услуги или ограничения върху използването на резултатите от НИРД в други държави членки).

6.4. За кои сектори на икономиката се прилага ОРГО?

ОРГО се прилага за всички сектори на икономиката освен³:

¹ Член 1(1) ОРГО.

² Член 1(2) ОРГО.

³ Член 1(3) ОРГО.

- Секторите риболов и аквакултури, с изключение на помощи за обучение, помощи за достъпа на МСП до финансиране, помощи за НИРД, помощи за иновации за МСП, както и помощи за работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания;
- Първично производство на селскостопански продукти, с изключение на компенсации за допълнителни разходи, които не представляват разходи за транспорт, извършени в най-отдалечените региони, помощи за консултантски услуги в полза на МСП, помощи за рисково финансиране, помощи за НИРД, помощи за иновации в полза на МСП, помощи за опазване на околната среда, помощи за обучение и помощи за наемане на работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания;
- Преработка и продажба на селскостопански продукти;
- Закриване на неконкурентоспособни въглищни мини;
- Регионални помощи в сектора на стоманодобива, корабостроенето, производствата на синтетични влакна и определени видове регионални схеми за помощ.

В тези сектори се изисква уведомяване на Европейската комисия, ако дадена мярка отговаря на определението за държавна помощ, както е посочено по-горе.

7. Основни понятия в ОРГО

ОРГО съдържа редица общи хоризонтални разпоредби, които се прилагат за всички видове помощ, които попадат в неговия обхват.

7.1. Помощи

Всяка мярка, която изпълнява всички критерии, посочени в член 107 (1) от ДФЕС (вж. Част първа по-горе).

7.2. Помощ ad hoc

Помощ, която не е предоставена въз основа на схема за помощ.

7.3. Схема за помощ

Всеки акт, на основата на който, и без да се изискват допълнителни мерки за прилагане, индивидуална помощ може да се предостави на предприятията, определени в този акт по общ и абстрактен начин, и всеки акт, на основата на който помощ, която не е свързана с конкретен проект, може да бъде предоставена на едно или няколко предприятия за неопределен период от време и/или в неопределен размер.

7.4. МСП

Предприятия:

- В които работят по-малко от 250 души;
- Чийто годишен оборот не надхвърля 50 млн. евро;
- Чийто общ годишен счетоводен баланс не надвишава 43 млн. евро.

7.5. Прагове за уведомяване

Праговете, под които помощи, попадащи в обхвата на ОРГО, са освободени от изискването за уведомяване. В някои случаи се определя конкретен финансов праг; в други се прави позоваване на подробните разпоредби, отнасящи се до този вид помощ.

Праговете не могат да бъдат заобикаляни чрез изкуствено разделяне на схеми или проекти за помощ.

7.6. Стимулиращ ефект

ОРГО се прилага само за помощи, които имат стимулиращ ефект¹. Приема се, че помощта има стимулиращ ефект, само ако бенефициерът е подал писмено заявление за помощ преди работата по проекта или дейността да е започнала.

За *ad hoc* помощи за големи предприятия, в допълнение към представянето на писмено заявление преди началото на проекта, е необходимо да се покаже:

- Че проектът не би бил изпълнен или не би бил достатъчно печеливш без помощта (в случаите на регионална инвестиционна помощ);
- Съществено нарастване:
  - На обхвата на проекта или дейността в резултат на помощта;
  - На общата сума, изразходвана от бенефициента за проекта или дейността в резултат на помощта;
  - На скоростта на изпълнение на съответния проект или съответната дейност.

Отделни условия се определят за мерки за помощ формата на данъчни предимства². ОРГО определя също различни категории помощи, за които или не се изисква да имат стимулиращ ефект, или се приема, че имат стимулиращ ефект, ако конкретните разпоредби, отнасящи се до такива помощи, определени покъсно в ОРГО, са изпълнени³.

7.7. Интензитет на помощта и допустими разходи

В допълнение към праговете, конкретни граници за интензитет на помощта се определят за всеки вид помощ, одобрена съгласно ОРГО. Те определят максималното ниво на публично финансиране, което може да бъде дадено на проектите, и се изразява като процент от общата сума на допустимите разходи за подкрепа.

При безвъзмездни средства е относително лесно това да се отрази в размера на паричните суми, които могат да бъдат предоставени. Въпреки това, когато помощта се предоставя под форма, различна от безвъзмездна помощ, елементът на помощта трябва да се изчисли (например, при заем това ще бъде разликата между търговския лихвен процент и процента, който се начислява от предоставящия орган). Този елемент на помощта се нарича паричен еквивалент на безвъзмездна помощ.

¹ Член 6 на ОРГО.

² Член 6(4) ОРГО.

³ Член 6(5) ОРГО.

7.8. Натрупване

ОРГО определя правилата, свързани с натрупването на помощи (от различни източници), платени на дадено предприятие за целите на прилагането на праговете.

По-специално е важно да се отбележи, че държавните помощи, освободени по силата на ОРГО, не могат да се натрупват с помощ *de minimis* по отношение на същите допустими разходи, ако това натрупване би довело до интензитет на помощта, надхвърлящ праговете за уведомяване.

7.9. Публикуване и информация

ОРГО включва нови разпоредби за засилване на задълженията за прозрачност. Държавите-членки са задължени да публикуват¹ на подробен уебсайт за държавна помощ на национално или регионално равнище следното:

- Обобщената информация за всяка мярка за помощ, освободена от задължението за уведомяване съгласно ОРГО, в стандартизирания формат (посочен в приложение II на ОРГО) заедно с връзка за достъп до пълния текст на мярката;
- Пълния текст на всяка мярка за помощ (или връзка, която предоставя достъп до пълния текст);
- Подробна информация относно всяка предоставена индивидуална помощ, надхвърляща 500 000 EUR (вж. приложение III на ОРГО)

В повечето случаи (освен по отношение на данъчните облекчения) информацията трябва да бъде публикувана в рамките на шест месеца от отпускането на безвъзмездна помощ и да е на разположение в продължение на най-малко 10 години, Държавите членки трябва да изпълнят тези изисквания в рамките на две години от влизането в сила на ОРГО.

7.10. Отмяна на груповото освобождаване – член 10

Когато се предоставя помощ, за която не са изпълнени условията на ОРГО, Комисията може да приеме решение, съгласно което тя трябва да бъде уведомена за всички или за някои бъдещи мерки за помощ (които в противен случай биха

¹ За помощи, предоставени в полза на проекти по цел „Европейско териториално сътрудничество“ информацията трябва да бъде поставен на уебсайта на държавата-членка, в която се отнася до Управляващия орган, както е определено в член 21 от Регламент (ЕС) № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие към европейската цел за териториално сътрудничество. Член 21 от Регламент (ЕС) № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета гласи, че *«За целите на член 123, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 държавите-членки, участващи в програма за сътрудничество, определят единен управляващ орган; за целите на член 123, параграф 2 от същия регламент – единен сертифициращ орган; а за целите на член 123, параграф 4 от същия регламент – единен одитен орган. Управляващият орган и одитният орган са разположени в една и съща държава-членка.»*

На свой ред член 123 (1) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съветът споменава следното: *«Всяка държава-членка определя за всяка оперативна програма национален, регионален или местен публичен орган или организация или частна организация, които да изпълняват функциите на управляващ орган. Един и същ управляващ орган може да бъде определен за няколко оперативни програми.»*

отговаряли на изискванията на ОРГО), касаещи някои бенефициенти или някои предоставящи органи.

7.11. Докладване и контрол – член 11

Държавите членки¹ предоставят на Комисията:

- Чрез електронната система на Комисията за уведомяване обобщената информация за всяка мярка за помощ в срок от 20 работни дни след влизането ѝ в сила;
- Годишен доклад в електронен формат.

Освен това те предоставят на Комисията информация и документация, която се изисква за целите на мониторинга, в рамките на 20 работни дни.

8. Контролен списък за съответствие

В този раздел е включен подробен контролен списък за съответствие с ОРГО. Той следва да се разглежда във връзка с таблиците в раздел 9 за отделните видове помощ, посочени в този раздел.

Стъпка 1: Представлява ли държавна помощ?

Преди да се анализира дали Европейската комисия трябва да бъде уведомена за дадена мярка или дали би попаднала в обхвата на ОРГО, отправната точка е:

- Ако вашият отговор на всички пет от следните въпроси е „да“, значи мярката почти със сигурност ще се счита за държавна помощ. Преминете към **Стъпка 2**, за да се определи дали ОРГО се прилага и освобождава помощта от задължението за уведомяване.
- Ако не сте сигурни или някои от вашите отговори са „не“, то е препоръчително да потърсите правен съвет.
  1. Мярката/помощта предоставя ли се от държавата или чрез ресурси на държавата?
  2. Дава ли мярката/помощта предимство на едно или повече предприятия за сметка на други?

Напомняне: „Предимство“ (по-благоприятно положение) е нещо, което бенефициентът не би могъл да получи при нормалната си стопанска дейност.

Подобрява ли се финансовото положение на предприятието получател в резултат на държавната намеса? Ако отговорът е „да“, мярката вероятно дава предимство;

- Дали един рационален частен оператор би действал по същия начин, както държавата при сходни обстоятелства? Ако отговорът е „не“, мярката вероятно дава предимство.

¹ Или съответно за помощи, предоставени в полза на проекти по цел „Европейско териториално сътрудничество“, държавата членка, в която е разположен управителният орган съгласно определението в член 21 от Регламент (ЕС) № 1299/2013.

3. Помощта/мярката адресирана ли е към конкретно предприятие или сектор на икономиката?

Напомняне: Една мярка е селективна, когато организацията, която я е приела, я прилага по различен начин към предприятия, които са в рамките на юрисдикцията на организацията и се намират в сходно положение.

Въпреки това мерките могат да бъдат диференцирани при условие, че диференциацията може да бъде обективно обоснована.

По-специално:

- Дали мярката се прилага само за определени (групи) предприятия или определени икономически сектори? Ако отговорът е „да“, мярката вероятно е селективна;
  - Дали обхватът на мярката се отнася за цялата територия на държавата? Ако отговорът е „не“, мярката вероятно е селективна (с определени изключения – вж. Част 1, Раздел 3 по-горе, регионална селективност).
4. Дали помощта/мярката нарушава или има потенциал да наруши конкуренцията?

Напомняне: „Потенциалът да наруши конкуренцията“ не е задължително да бъде значителен. Може да касае сравнително малки суми на финансова подкрепа на предприятията със скромни пазарни дялове.

По-специално:

- Дали предприятието получател е активно в сектор, където има конкуренция? Ако отговорът е „да“, мярката вероятно нарушава или заплашва да наруши конкуренцията.
5. Дали помощта/мярката засяга търговията между държавите членки?

Напомняне: Достатъчно е продуктът или услугата да е търгуем между държавите членки, макар и да не се изнася в рамките на ЕС.

Стъпка 2: Проверете категорията на съответната помощ – член 1 (1) от ОРГО

Регламентът се прилага за следните категории помощ:

- Регионални помощи;
- Помощи за МСП;
- Помощи за достъп на МСП до финансиране;
- Помощи за научноизследователска и развойна дейност и иновации;
- Помощи за обучение;
- Помощи за работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания;
- Помощи за опазване на околната среда;
- Помощи за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия;

- Социални помощи за транспорт за живеещите в отдалечени региони;
- Помощи за широколентови инфраструктури;
- Помощи за култура и опазване на културното наследство;
- Помощи за спортни инфраструктури и мултифункционални инфраструктури за отдих;
- Помощи за местни инфраструктури.

Разглежданите помощи спадат ли към някоя от тези категории?

- Ако отговорът е „**да**“: Преминете към **Стъпка 3**
- Ако отговорът е „**не**“: Необходимо е официално уведомление до Комисията, така че Комисията да може да реши дали помощта е съвместима с правото на ЕС.

Стъпка 3: Проверете дали помощта може да бъде предоставена на определен сектор/действие/продукт и/или услуга – член 1 (3) от ОРГО.

ОРГО се прилага за всички сектори на икономиката освен:

- Секторите риболов и аквакултури, с определени изключения;
- Сектора на първично производство на селскостопански продукти, с определени изключения;
- Някои случаи на преработка и продажба на селскостопански продукти;
- Неконкурентоспособни въглищни мини;
- Някои категории регионални помощи, посочени в член 13 от ОРГО.

Мярката за помощ отнася ли се до някой от посочените по-горе сектори?

- Ако отговорът е „**да**“: Преминете към **Стъпка 4**
- Ако отговорът е „**не**“: Необходимо е официално уведомление до Комисията, така че Комисията да може да реши дали помощта е съвместима с правото на ЕС.

Стъпка 4: Оценете стимулиращия ефект на помощта – член 6 ОРГО

Помощта може да бъде освободена съгласно ОРГО само ако има стимулиращ ефект, тоест само ако помощта е необходима, за да даде възможност на бенефициента да участва в получаващия подкрепа проект.

- Получили ли сте **писмено заявление** за помощта **преди** началото на проекта?
- Ако отговорът е „**Не**“, то ОРГО не се прилага. Необходимо е уведомяване на Комисията.
- Ако отговорът е „**Да**“, то дали кандидатстващото лице е:
  - МСП: ако е така, се приема наличие на стимулиращ ефект;
  - Голямо предприятие: ако е така, кандидатстващото лице показало ли е, че не би извършило проекта без помощта, или че е налице съществено нарастване на обхвата на проекта/сумата, изразходвана от кандидатстващото лице за проекта/ускорение в изпълнението?
  - Ако отговорът е „**Да**“, преминете към **Стъпка 5**
  - Ако отговорът е „**Не**“, то ОРГО не се прилага. Необходимо е уведомяване на Комисията.

Стъпка 5: Проверете праговете за уведомяване – член 4 от ОРГО

ОРГО не се прилага за помощи, които надвишават праговете, посочени в член 4 от ОРГО. Те са посочени в таблиците по-долу за всяка категория помощ в обхвата на ОРГО.

- **Ако е под прага:** Преминете към **Стъпка 6**, за да проверите другите условия за освобождаване.
- **Ако е над прага:** Необходимо е официално уведомление до Комисията, така че Комисията да може да реши дали помощта е съвместима с правото на ЕС.

Стъпка 6: Идентифицирайте и спазвайте допустимите разходи

ОРГО определя допустимите разходи за всяка категория помощ, за която се прилага. Те са посочени в таблиците по-долу за всяка категория помощ в обхвата на ОРГО.

По-специално:

- Определете допустими разходи за съответната категория помощ в долните таблици. Например, в случай на регионална инвестиционна помощ допустими са само разходите за инвестиции в материални и нематериални активи, както и планираните разходи за заплати, възникнали от създаването на нови работни места (вж. чл. 14, параграфи 4–9 от ОРГО);
- Поискайте от кандидата за помощ да подкрепи идентифицирането и количественото определяне на декларираните разходи с ясни, конкретни и актуални документни доказателства;
- Уверете се, че всички използвани данни са събрани преди приспадането на данъци или други такси.

Определените разходи включват ли само допустими разходи?

- Ако отговорът е „**да**“: Преминете към **Стъпка 7**
- Ако отговорът е „**не**“: Изключете всички недопустими разходи или има опасност ОРГО да не се прилага към мярката, като е необходимо официално уведомление до Комисията.

Стъпка 7: Вземете предвид интензитета на помощта

Пределните размери на интензитета на помощта определят максималния размер на публичното финансиране, което може да бъде предоставено на даден проект, изразено като процент от общо допустимите разходи. ОРГО определя максималния интензитет на помощта, приложим за всяка категория помощ, за която се прилага. Тези пределни размери може да са различни за различните категории помощ. Те са посочени в таблиците по-долу за всяка категория помощ в обхвата на ОРГО.

Например, в случай на помощ за консултантски услуги, предоставени на МСП, интензитетът на помощта е определен на не повече от 50% от допустимите разходи (вж. чл. 18 от ОРГО).

Размерът на помощта отговаря ли на съответния максимален интензитет на помощта?

- Ако отговорът е „**да**“: Преминете към **Стъпка 8**

- Ако отговорът е „не“: Намалете размера на помощта или е необходимо официално уведомление до Комисията, така че Комисията да може да реши дали помощта е съвместима с правото на ЕС.

Стъпка 8: Проверете дали предприятието отговаря на изискванията

Някои категории помощи изрично определят изисквания, които предприятията трябва да изпълняват, за да отговарят на условията за получаване на помощта. В други случаи отговарящо на условията предприятие може да получи помощта чрез посредници или инвеститори, а не директно от държавата. Тези изисквания са посочени в таблиците по-долу за всяка категория помощ в обхвата на ОРГО.

Например, в случай на помощ за иновационни клъстери, право да получи помощ има само юридическото лице, ръководещо дейността на иновационния клъстер (вж. чл. 27 от ОРГО).

Предприятието отговаря ли на условията да получи съответната категория помощ?

- Ако отговорът е „да“: Преминете към **Стъпка 9**
- Ако отговорът е „не“: Необходимо е официално уведомление до Комисията, така че Комисията да може да реши дали помощта е съвместима с правото на ЕС.

Стъпка 9: Разграничаване между оперативна помощ и инвестиционна помощ

Тези два вида помощи подлежат на различни правила относно допустимите разходи, интензитета на помощта и други условия, тъй като характерът на помощта не е един и същ.

Оперативна помощ е всяка подкрепа за разходи за текуща издръжка, текущи разходи и оборотен капитал. Комисията по принцип счита, че компания, която се нуждае от подкрепа, за да изпълни своите оперативни разходи, не може да се счита за конкурентна и не трябва да бъде подпомагана с държавна помощ. Има обаче и изключения от този принцип в ОРГО.

Инвестиционна помощ е всяка подкрепа за инвестиции в нови продукти или технологии, които подобряват конкурентоспособността на бенефициента.

За тази цел трябва ясно да определите характера на помощта. Имайте предвид обаче, че това разграничение не е от значение за всички категории помощи, обхванати от ОРГО.

Стъпка 10: Проверете дали не е приложимо друго законодателство

Някои категории помощи трябва да се тълкуват в съчетание с други приложими правила на ЕС.

Примери:

- Член 40 – Инвестиционни помощи за новите агрегати за комбинирано производство на енергия се отпускат при условие, че осигуряват икономии на първична енергия съгласно Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност;

- Член 41 – Инвестиционни помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми източници: Помощи не се предоставят за водоелектрическите инсталации, които не съответстват на Директива 2000/60/ЕС;
- Член 44 се отнася специално за помощи под формата на намаления на данъците за околната среда в съответствие с Директива 2003/96/ЕО;
- Член 45 – Инвестиционни помощи за саниране на замърсени обекти не се предоставят, когато лицето, което отговаря за вредите, може да бъде идентифицирано в съответствие с Директива 2004/35/ЕО относно екологичната отговорност.

Стъпка 11: Проверете местоположението на помощта

Въпреки че не е приложимо за всички категории помощи, за някои от тях местоположението на помощта е от решаващо значение. Местоположението може да бъде дори причината, поради която е необходимо да се предостави държавна помощ в дадена област или регион.

Примери:

- Член 52 – Помощи за ширококолентови инфраструктури: Инвестицията трябва да е разположена в региони, в които няма инфраструктура от същата категория (основен ширококолентов достъп или мрежа за високоскоростен достъп от следващо поколение) и не е вероятно такава инфраструктура да бъде разгърната на търговски принцип до три години след публикуването на планираната мярка за помощ, като това се потвърждава също и чрез открита обществена консултация;
- Интензитетът на помощта обикновено може да бъде увеличен за инвестиции, осъществени в подпомагани региони, които отговарят на условията по член 107, параграф 3, буква а) или в) от Договора.

Стъпка 12: Проверете формата на помощта

За някои категории помощ е посочена формата, под която тя може да бъде отпусната. Където е уместно, тези изисквания са определени в долните таблици за всяка категория помощ в обхвата на ОРГО.

Например:

- В случай на регионална помощ за градско развитие помощта може да бъде под формата на капитал, квазикапитал, заеми, гаранции или комбинация от тях (вж. чл. 16, параграфи 5–10 от ОРГО);
- В случай на социална помощ за транспорт за живеещите в отдалечени региони помощта може да бъде под формата на субсидии за билети по маршрут, свързващ летище или пристанище в отдалечен регион с друго летище или пристанище на територията на ЕИП (вж. чл. 51, параграф 3 от ОРГО).

Стъпка 13: Отпускане на помощта

Ако всички тези условия са изпълнени, може да се предостави помощ, без да се налага предварително да уведомявате Комисията.

Стъпка 14: Докладване до Комисията – член 11 от ОРГО

След като помощта е била отпусната, трябва да предадете на Комисията:

- Обобщена информация относно мярката за помощ чрез SANI (електронната система на Комисията за уведомяване), в срок от 20 работни дни след прилагането на мярката. Копие на стандартизирания формат може да бъде намерено в приложение II на регламента.
- Връзка за достъп до пълния текст на мярката за помощ, включително нейните изменения, в срок от 20 работни дни след прилагането на мярката;
- Годишни доклади.

Стъпка 15: Публикуване на информацията за помощите на уебсайт – член 9 от ОРГО

Не по-късно от 1 юли 2016 година сте задължени да публикувате следната информация на подробен уебсайт за държавна помощ на национално или регионално равнище в срок от 6 месеца след датата на отпускане на помощта:

- Лист с обобщена информация;
- Пълния текст на всяка мярка за държавна помощ;
- Всяка индивидуална помощ, която надхвърля 500 000 евро.

Горепосочената информация е достъпна на уебсайта най-малко 10 години от датата, на която е предоставена помощта.

Стъпка 16: Следете цялата информация – член 12 от ОРГО

Поддържайте подробни записи с информацията и подкрепящата документация, необходима да се установи, че са изпълнени всички условия, посочени в ОРГО.

Тази информация се съхранява за период от 10 години от датата на предоставяне на помощта *ad hoc* или от датата на предоставяне на последната помощ по схемата.

Стъпка 17: Бъдете готови да предоставите информация на Комисията – член 12 от ОРГО

При искане от Европейската комисия представете цялата информация, която е необходима да се прецени дали условията на ОРГО са били спазени. Тази информация трябва да бъде предоставена в рамките на 20 работни дни.

9. Специални разпоредби за различните категории помощи

Таблиците по-долу представят общ преглед на основните условия за освобождаване за всяка от различните категории помощи, обхванати от ОРГО.

„N/S“ означава „не е определено“.

Тези таблици обаче винаги трябва да се четат във връзка със съответните разпоредби на ОРГО (членове 13–56), които могат да предвиждат допълнителни подробни условия, които не могат да се включват в обобщените таблици.

Кръстосани препратки към съответните разпоредби са включени в таблиците, където е възможно. Оцветените в жълто клетки показват, че се прилагат допълнителни условия по въпроси, свързани с подробна информация, и че трябва да направите справка със съответните разпоредби на ОРГО за осигуряване на пълнота.

Освен това таблиците трябва да се разглеждат във връзка с контролния списък за съответствие, представен на предходните страници, т.е. когато ползва контролния списък, ползвателят следва едновременно да направи справка със съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска и съответната колона от таблицата.

Например:

- Когато прилага стъпка 5 от контролния списък, ползвателят следва да направи справка с колона 2 „Праг за уведомяване“ в съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска;
- Когато прилага стъпка 6 от контролния списък, ползвателят следва да направи справка с колона 3 „Допустими разходи“ в съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска;
- Когато прилага стъпка 7 от контролния списък, ползвателят следва да направи справка с колона 4 „Интензитет на помощта“ в съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска;
- Когато прилага стъпка 8 от контролния списък, ползвателят следва да направи справка с колона 5 „Допустими предприятия“ в съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска;
- Когато прилага стъпка 9 от контролния списък, ползвателят следва да направи справка, според случая, с колона 2 „Праг за уведомяване“, колона 3 „Допустими разходи“, колона 4 „Интензитет на помощта“, колона 6 „Форма на помощта“ и колона 7 „Друго“ в съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска;
- Когато прилага стъпка 12 от контролния списък, ползвателят следва да направи справка с колона 6 „Форма на помощта“ в съответната таблица за формата на помощта, която се отпуска.

Регионални помощи						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на мощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Регионални инвестиционни помощи (чл. 14 във връзка с чл. 13)	„Коригираният размер на помощта“, изчислен по механизма, определен в член 2, точка 20, за инвестиция с допълнителни разходи над 50 млн. евро. Член 2(20).	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни разходи в материални и нематериални активи. Прогнозни разходи за работна заплата за новосъздадени работни места (изчислени за период от две години). Членове 14(4) – (9). 	<ul style="list-style-type: none"> Големите предприятия: не превишават 50 % с изключение на Югозападен (BG41), където е ограничена до 25%. Възможно е увеличаване от 20% за МП и 10 % за СП. Член 14(12) – (15) и картата за регионални помощи за България за периода 2014–2020 г.² 	<p>N/S</p> <p>Бенефициенти на помощи трябва да предоставят финансов принос най-малко 25% от допустимите разходи. Член 14(14).</p>	<p>Зависи от:</p> <ul style="list-style-type: none"> Размера на бенефициента Условия, изпълнени от подпомаганите региони. Член 14(3). 	<p>Помощи се предоставят в подпомагани региони, които отговарят на условията по член 107, параграф 3, буква а) или в). Картата на България за регионалните помощи 2014–2020 посочва всички шест от нейните региони като допустими за помощ съгласно член 107 (3) от ДФЕС.</p>
Регионални помощи за градско развитие	(Чл. 16) 20 млн. евро съгласно разпоредбите на член 16, параграф 3). Член 16(3).	<ul style="list-style-type: none"> Общите разходи по проекта за градско развитие. Те трябва да отговарят на Членове 65 и 37 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета. Член 16(4). 	N/S	<p>N/S</p> <ul style="list-style-type: none"> Проектите за градско развитие се изпълняват посредством фондове за градско развитие в подпомагани региони. Държавата членка може да възложи изпълнението на мярката за градско развитие на упълномощен субект. Членове 16(2) и 6 (11). 	<p>Капиталови, квази-питалови, заеми, гаранции или комбинация от тях. Членове 16(5)–(10).</p>	

¹ Регионални оперативни помощи (член 15 от ОРГО) не са налични в България.

² Карта за регионални помощи за 2014–2020, одобрена от Европейската комисия, е включена тук: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/252577/252577_1578984_56_2.pdf

Помощи за МСП						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Инвестиционни помощи за МСП (Чл. 17)	7,5 млн. евро за проекти за инвестиционен проект. Член 4(1)(в)	<ul style="list-style-type: none"> • Инвестиционни разходи в материални и нематериални активи. • Планираните разходи за заплати, изчислени за период от две години. Член 17(2), 17(3), 17(4) и 17(5). 	<ul style="list-style-type: none"> • Малки предприятия (МП): 20% от допустимите разходи. • Средни предприятия (СП): 10% от допустимите разходи. Член 17(6) 	N/S	N/S	Приложим за МСП, работещи в рамките на или извън територията на ЕС. Член 17(1)
Помощи за консултантски услуги в полза на МСП (Чл. 18)	2 млн. евро за проекти за проект. Член 4(1)(г)	Консултантски услуги от външни консултанти. Вижте член 18(4).	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи	N/S	N/S	
Помощи за участие на МСП в панаири (Чл. 19)	2 млн. евро за проекти за проект. Член 4(1)(д)	Разходи за наемане, поддръждане и обслужване на щанда на предприятието при участието му в панаир или изложение.	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи	N/S	N/S	
Помощи за МСП за разходи за сътрудничество, свързани с проекти по цел „Европейското териториално сътрудничество“ (чл. 20)	2 млн. евро за проекти за проект. Член 4(1)(е)	<ul style="list-style-type: none"> • Организационно сътрудничество • Консултантски услуги и помощни услуги (външни консултанти) • Разходи за пътуване, оборудване и инвестиции Член 20(2). 	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи	N/S	N/S	Проекти по цел „Европейското териториално сътрудничество“, обхванати от Регламент (ЕО) № 1299/2013 на Европейския парламент и Съвета. Член 20(1).

Помощи за достъп на МСП до финансиране							
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други	
Помощи за рисковото финансиране (Чл. 21)	15 милиона евро за допустимо предприятие. Член 21(9).	N/S	N/S	Нелиствани МСП към момента на първоначалната инвестиция за рисковото финансиране (при определени условия) Допустими предприятия са бенефициентите на помощта, въпреки че помощта може да бъде осигурена или чрез финансови посредници и частни инвеститори Член 21(5).	<ul style="list-style-type: none"> Чрез финансови посредници: Капиталови, квазикапиталови, финансова дотация, заеми или гаранции. Чрез частни инвеститори: Същото като по-горе или данъчни стимули Към допустими предприятия: Капиталови, квазикапиталови инвестиции, заеми, гаранции или комбинация от тях. Членове 21(2)–21(18). 	<ul style="list-style-type: none"> Държавите-членки може да възложат изпълнението на мярката за рисковото финансиране на изпълномощен субект. Член 21(17) 	
Помощи за стартиращи предприятия (Чл. 22)	Размери според предвиденото за предприятиите в членове 22, параграфи 3, 4 и 5.	N/S	N/S	<ul style="list-style-type: none"> Малки предприятия до пет години след тяхното създаване, които не са регистрирани на фондовата борса. Допустими предприятия, които не подлежат на регистрация. Член 22(2). 	<ul style="list-style-type: none"> Заеми Гаранции Безвъзмездна помощ Членове 22 (3) и (4).		
Помощи за алтернативни търговски платформи, специализирани в МСП (Чл. 23)	N/S	N/S	N/S		<ul style="list-style-type: none"> Помощ за стартиращи предприятия в полза на оператора на платформата (ако той е малко предприятие) Прилагат се условията, посочени в член 22. Данъчни стимули в полза на независими частни инвеститори, които са физически лица. Вижте член 21. Член 23(2). 		
Помощи за проучвателни разходи (Чл. 24)	N/S	Разходи за първоначален преглед и официален финансов и правен анализ за установяване на условията, които отговарят на условията. Член 24(2).	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи.		N/S		

Помощи за научноизследователска и развойна дейност и иновации

Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за проекти за научноизследователска и развойна дейност (чл. 25)	От 15 милиона до 80 милиона евро в зависимост от обхвата на проекта. Член 4 (1)(i).	<ul style="list-style-type: none"> Персонал Инструменти и оборудване Сгради и земя Договори за възлагане на научни изследвания, знания и патенти Други оперативни разходи Член 25(3) и (4).	<ul style="list-style-type: none"> Фундаментални научни изследвания: 100 % Индустриални научни изследвания: 50 % Експериментално развитие: 25 % Проучвания на осъществимостта: 50 % Процентите от допустимите разходи. Членове 25(5), (6) и (7).	N/S	N/S	N/S Допустимите разходи се разпределят за специфична категория НИРД. Член 25(3)
Инвестиционни помощи за научноизследователски инфраструктури (чл. 26)	20 млн. евро за инфраструктура. Член 4(1)(й)	Инвестиционни разходи в материални и нематериални активи. Член 26(5)	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи. Член 26(6)	N/S	N/S	<ul style="list-style-type: none"> Разграничаване между извършването на икономически и неикономически дейности. Вижте член 26(2). Условия, наложени относно достъпа до инфраструктури. Вижте член 26(4).
Помощи за иновационни клъстери (чл. 27)	7,5 млн. евро за клъстер. Член 4(1)(к)	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни помощи: иновационни разходи в материални и нематериални активи. Оперативни помощи: разходи за персонал и административните разходи. Членове 27 (5) и (8).	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни помощи: не надхвърлят 50 % от допустимите разходи. Вижте член 27(6). Оперативни помощи: не надхвърлят 50 % от общите допустими разходи през периода, за който е предоставена помощта. Член 27(9) 	Изключително на юридическо лице, ръководещо дейността на иновационния клъстер (клъстерна организация). Член 27(2)	N/S	<ul style="list-style-type: none"> Покрива два вида помощ: <ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни помощи Оперативни помощи (не надвишава 10 години). Достъпът до помещениата на клъстера е отворен за няколко ползватели и се предоставя на прозрачна и недискриминационна основа. Вижте член 27(3).
Помощи за иновации в полза на МСП (чл. 28)	€5 млн. евро за предприятия за проект. Член 4(1)(п)	<ul style="list-style-type: none"> Получаване и защита на нематериални активи Командироване на персонал Консултантски услуги и мощни услуги Член 28(2).	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи. Вижте член 28(4).	N/S	N/S	
Други видове помощи: Помощи за иновации на процеси и организации (чл. 29); Помощи за научноизследователска и развойна дейност в секторите на рибарството и аквакултурите (чл. 30).						

Помощи за обучение						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за обучение (Чл. 31)	2 млн. евро за проект за обучение. Член 4(1)(н)	<ul style="list-style-type: none"> Обучаващ персонал Оперативни разходи на обучаващите и обучаващите (пътни разходи, материали и консумативи) Консултантски услуги, свързани с проекта за обучение Член 31(3).	<ul style="list-style-type: none"> Не надхвърля 50 % от допустимите разходи + 10 % за обучение на работещи с увреждания или работещи в неравностойно положение + 10% за СП + 20% за МП Член 31(4) <ul style="list-style-type: none"> Помощи в сектора на морския транспорт: <ul style="list-style-type: none"> Увеличени до 100 % от допустимите разходи, ако обучаващите се не са активни членове на екипажа, а част от извънцятния състав на борда на кораби, вписани в регистрите на Съюза. Член 31(5)	N/S	N/S	Не се прилага в случаите, в които обучението се провежда от предприятия с цел да спазят задължителните национални стандарти за обучение. Член 31(2)

Помощи за работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за наемане на работещи в неравностойно положение под формата на субсидии за заплати (Чл. 32)	5 млн. евро за предприятиите за година. Член 4(1)(о)	<ul style="list-style-type: none"> Разходи за работна заплата Работещ в неравностойно положение: максимално 12 месеца* Работещ в силно неравностойно положение: максимално 24 месеца* Член 32(2) * От момента на наемането	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи. Член 32(6)	N/S	N/S	Ако периодът на заетост е по-кратък от 12 месеца или от 24 месеца за работещите в силно неравностойно положение, помощта се намалява пропорционално. Член 32(5)

Помощи за работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания (продължение)						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за наемане на работещи с увреждания под формата на субсидии за заплати (Чл. 33)	10 млн. евро за предприятиите за година. Член 4(1)(п)	Разходи за заплати за периода, през който са наети работещите с увреждане. Член 33(2)	Не надхвърля 75 % от допустимите разходи. Член 33(5)	N/S	N/S	Специални условия за вакантна длъжност, когато назначението не представлява нетно увечие на броя на персонала. Член 33(3).
Помощи за компенсиране на допълнителните разходи, свързани с наемането на работещи с увреждания (Чл. 34)	10 млн. евро за предприятиите за година. Член 4(1)(р)	<ul style="list-style-type: none"> • Допълнителни разходи за: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Приспособяване на помещението; ➢ наемане на персонала, подпомагащ работещите ➢ Приспособяване или придобиване на оборудване ➢ Превоз до работното място на работещите Член 34(2).	Не надхвърля 100 % от допустимите разходи. Член 34(3)	N/S	N/S	
Помощи за компенсиране на разходите за оказване на помощ на работещи в неравностойно положение (Чл. 35)	€5 млн. евро за проект. Член 4(1)(с)	<ul style="list-style-type: none"> • Разходи за наемане на персонал за оказване на помощ на: <ul style="list-style-type: none"> ➢ работещи в неравностойно положение (максимум 12 месеца) ➢ Работещи в силно неравностойно положение (максимум 24 месеца) • Обучение на персонал за оказване на помощ на работещите с увреждания. Член 35(2)	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи. Член 35(4)	N/S	N/S	Мерки за подпомагане: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Насърчаване на автономността и адаптирането на работещите в неравностойно положение към работната среда ➢ Подкрепа за работещите при социалните и административните процедури ➢ Комуникация с приемачите и управлението на конфликти Член 35(3)

Помощи за опазване на околната среда						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Инвестиционни помощи за ранно адаптиране към бъдещи стандарти на Съюза (Чл. 37)	15 млн. евро за предприятията за инвестиционен проект. Член 4(1)(г)	<ul style="list-style-type: none"> Допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на равнище на опазване на околната среда, което е по-високо от равнището, заложено в приложимите стандарти на Съюза Разходи, които са пряко свързани с постигането на по-високото равнище на опазване на околната среда. Член 37(3). 	<ul style="list-style-type: none"> Ако приключването на инвестицията е настъпило три години преди датата на влизане в сила на новия стандарт на Съюза: 10–20% от допустими разходи в зависимост от размера на предприятието. Ако приключването е настъпило преди по-малко от три години: 5–15% в зависимост от размера. Членове 37 (4) и (5) 	N/S	N/S	Стандартите на Съюза трябва да са били приети и инвестицията да е осъществена и приключена най-малко една година преди датата на влизане в сила на съответния стандарт. Член 37(2)
Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност (Чл. 38)	15 млн. евро за предприятията за инвестиционен проект. Член 4(1)(г)	<ul style="list-style-type: none"> Допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на по-високо равнище на енергийна ефективност Разходи, които са пряко свързани с постигането на по-високото равнище на енергийната ефективност. Член 38(3). 	<ul style="list-style-type: none"> Не надхвърлят 30 % от допустимите разходи Възможно е увеличение от 20% за МП и 10 % за СП Други възможности за увеличение Членове 38(4), (5) и (6). 	N/S	N/S	Не могат да се предоставят, ако подобренията са предвидени в сценария, че предприятията спазват стандартите на Съюза, които вече са приети, дори ако все още не са влезли в сила. Член 38(2)
Инвестиционни помощи за насърчаване на енергийната ефективност от възобновяеми източници (Чл. 41)	15 млн. евро за предприятията за инвестиционен проект. Член 4(1)(х)	<ul style="list-style-type: none"> Допълнителните инвестиционни разходи, необходими за насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници Разходи, които са пряко свързани с постигането на по-високото равнище на опазване на околната среда. Член 41(6). 	<ul style="list-style-type: none"> Между 30–45% от допустимите разходи Възможно е увеличение от 20% за МП и 10 % за СП Други възможности за увеличение Членове 41(7)–41(10). 	N/S	N/S	<ul style="list-style-type: none"> Помощи не се предоставят за определени биогорива и водноелектрическите инсталации, които не съответстват на Директива 2000/60/ЕО. Инвестиционни помощи се предоставят само за нови съоръжения. Член 41(4), 41(5)
Инвестиционни помощи за енергийна инфраструктура (Чл. 48) Член 4(1)(ч)	50 млн. евро за предприятията за инвестиционен проект.	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни разходи 	Размерът на помощи не надхвърля разликата между допустимите разходи и оперативната печалба от инвестицията. Член 48(5).	N/S	N/S	Енергийната инфраструктура се намира в подпомагани региони. N/S Енергийната инфраструктура подлежи на цялостно регулиране по

Помощи за опазване на околната среда (продължение)						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
						отношение на тарифите и на достъпа до нея в съответствие със законодателството за вътрешния пазар на енергия. Член 48(3)
Други видове помощи: Инвестиционни помощи, които дават възможност на предприятията да надвишат стандартите на Съюза за опазване на околната среда или да повишат равнището на опазване на околната среда при липса на стандарти на Съюза (чл. 36), Инвестиционни помощи за проекти за енергийна ефективност на сгради (чл. 39), Инвестиционни помощи за високоэффективно комбинирано производство на енергия (чл. 40), Оперативни помощи за насърчаване на електроенергията от възобновяеми източници (чл. 42), Оперативни помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми източници в маломощни съоръжения (чл. 43), Помощи под формата на намаления на данъци за околната среда по Директива 2003/96/ЕО (чл. 44), Инвестиционни помощи за саниране на замърсени обекти (чл. 45), Инвестиционни помощи за енергийно-ефективно районно отопление и охлаждане (чл. 46), Инвестиционни помощи за рециклиране и повторна употреба на отпадъци (чл. 47) и Помощи за проучвания в областта на околната среда (чл. 49).						

Помощи за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Схеми за помощ за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия (чл. 50)	N/S	<ul style="list-style-type: none"> • Материални щети и • Загуба на приходи ➢ Поради пълното или частично спиране на дейността за сполучливо време от шест месеца, считано от настъпването на бедствието. Член 50(4). 	Помощи и всички други получени плащания за компенсация на щетите, включително плащанията по застрахователни полици, не надхвърлят 100 % от допустимите разходи. Член 50(5)	N/S	N/S	<p>Основни условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Компетентните държавни органи официално са признали характера на събитията като природно бедствие. ➢ Налице е пряка причинно-следствена връзка между природното бедствие и щетите, понесени от засегнатото предприятие. ➢ Схемите за помощ се въвеждат най-късно 3 години след като е настъпило събитието. ➢ Помощите се предоставят най-късно 4 години след като е настъпило събитието. Член 50(2), 50(3)

Помощи за работещи в неравностойно положение и работещи с увреждания (продължение)						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Социални помощи за транспорт за живеещите в отдалечени региони (чл. 51)	N/S	Цената на билета за отиване и връщане от или до отдалечения регион, включително: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Всички данъци и ➢ Такси, фактурирани от превозвача на потребителя. Член 51(5)	Не надхвърля 100 % от допустимите разходи. Член 51(6)	Всички морски и въздушни превозвачи, без дискриминация по отношение на: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Самолитността на превозвача ➢ Вида услуга Безограничени по отношение на: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Точния маршрут към или от отдалечен регион. Член 51(4)	Субсидии за билети по маршрут, свързващи летище или пристанище в отдалечен регион с друго летище или пристанище на територията на ЗЕЕ. Член 51(3)	Основно условие: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Цялата помощ е в полза на крайните потребители, членовете на обичайно пребиваване е в отдалечени региони. Член 51(2)

Помощи за ширококоловови инфраструктури						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за ширококоловови инфраструктури (чл. 52)	70 млн. евро общи разходи за проект Държавите членки въвеждат механизъм за контрол и възстановяване на предоставените средства, ако размерът на помощта по проекта надхвърля 10 млн. евро. Членове 4(1)(ш), 52(1)	Инвестиционни разходи за: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Разгръщане на пасивна ширококолововата инфраструктура; ➢ Гражданско строителство, свързано с ширококоловов достъп; ➢ Разгръщане на основни ширококоловови мрежи; и ➢ Разгръщане на мрежи за достъп от следващо поколение (NGA) Член 52(2)	N/S	N/S Помощите се предоставят на основата на конкурентна процедура за подбор, която е: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Отворена ➢ Прозрачна ➢ Недискриминационна ➢ При стазиране на принципа за технологична неутралност Член 52(4)	N/S	Основни условия: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Инвестиции, разположени в специфични региони; ➢ Не е вероятно такава инфраструктура да бъде разгръната ➢ Мрежовият оператор предлага възможно най-голям достъп на едро Членове 52 (3) и (5).

Помощи за култура и опазване на културното наследство						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за култура и опазване на културното наследство (чл. 53)	<ul style="list-style-type: none"> • Инвестиционни помощи: 100 млн. евро за проект. • Оперативни помощи: 50 млн. евро за предприятия за година. Член 4(1)(ц) 	<ul style="list-style-type: none"> • Инвестиционни помощи: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Инвестиционни разходи в материални и нематериални активи • Оперативни помощи: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Културни и артистични образователни дейности ➢ Подобряване на достъпа на обществеността ➢ Персонал ➢ Наемане на недвижимо имущество Членове 53 (4) и (5).	Варира между инвестиционни помощи, оперативни помощи и вида на културната дейност. Членове 53(6)–(9).	Повечето културни цели и дейности. Вижте член 53(2).	<ul style="list-style-type: none"> • Инвестиционни помощи (включително помощ за изграждане или модернизиране на културна инфраструктура) • Оперативни помощи Член 53(3) 	Помощите за вестници и списания (независимо дали в хартиен или електронен формат) не са допустими. Член 53(10)
Схеми за помощ за аудио-визуални произведения (чл. 54)	50 млн. евро за схема годишно. Член 4(1)(aa)	<ul style="list-style-type: none"> • Производствени помощи: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Общите производствени разходи за аудио-визуални произведения ➢ Разходи за подобряване на достъпността за лица с увреждания • Помощи на предпроизводствен етап: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Разходите за писане на сценарии и създаването на аудио-визуални произведения • Помощи за разпространение: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Разпространение и популяризиране на аудио-визуални произведения Член 54(5)	Не надхвърля 50 % от допустимите разходи Възможност за увеличение до 60 или 100% от допустимите разходи. Вижте членове 54(7) и (8).	От бенефициерите не се изисква да имат статут на предприятия, учредени по националното търговско право Член 54(10)	<ul style="list-style-type: none"> • Помощи за производството на аудио-визуални произведения; • Помощи на предпроизводствен етап; и • Помощи за разпространение. Член 54(5) 	<ul style="list-style-type: none"> • Помощите не са запазени: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Изключително за гражданите на съответната държава ➢ За конкретни производствени дейности ➢ За отделни части от веригата на стойността на продукцията. • Помощите за инфраструктура на филмови студия не са допустими. Член 54(9), 54(10)

Помощи за спортни инфраструктури и мултифункционални инфраструктури за отדים						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Помощи за спортни инфраструктури и мултифункционални инфраструктури за отדים (чл. 55)	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни помощи (за спортна инфраструктура и мултифункционална инфраструктура за отדים): 15 млн. евро или общите разходи, надхвърлящи 50 млн. евро за проект. Оперативна помощ (само за спортна инфраструктура): 2 млн. евро за инфраструктура за година. Член 4(1)(бб) 	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни помощи: <ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни разходи в материални и нематериални активи. Оперативни помощи: <ul style="list-style-type: none"> Оперативните разходи за предоставяне на услуги от инфраструктурата (напр. разходи за персонал, материали, услуги, възложени на външни изпълнители, комуникации, енергия, поддръжка, наем, управление.) Членове 55(8), (9) и (12). 	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни помощи: <ul style="list-style-type: none"> Размерът на помощи не надхвърля разликата между допустимите разходи и оперативната печалба от инвестицията. Оперативни помощи: <ul style="list-style-type: none"> Размерът на помощта не надхвърля оперативната загуба за съответния период. Изпълнението на това изискване се гарантира предварително (ex ante) въз основа на реалистични предвиждания или чрез механизъм за възстановяване на средства. Членове 55 (10) и (11). 	N/S Трети страни, които изграждат, управляват и/или модернизират спортна инфраструктура и мултифункционална инфраструктура за отדים се определят по открит, прозрачен и недискриминационен начин, като се зачитат приложимите правила за възлагане на обществени поръчки. Член 55(6)	<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционна помощ, включително помощ за изграждане или модернизирани на спортна инфраструктура и мултифункционална инфраструктура за отדים. Оперативни помощи за спортна инфраструктура. Член 55(7) 	Достъпът до спортните инфраструктури или многофункционалните инфраструктури за отדים е отворен за няколко ползватели и се предоставя на прозрачна и недискриминационна основа. Член 55(4).

Помощи за местни инфраструктури						
Вид на помощта	Праг за уведомяване (стъпка 5)	Допустими разходи (стъпка 6)	Интензитет на помощта (стъпка 7)	Допустими предприятия (стъпка 8)	Форма на помощта (стъпка 12)	Други
Инвестиционни помощи за местни инфраструктури (чл. 56)	10 млн. евро или общите разходи, надхвърлящи 20 млн. евро за същата инфраструктура. Член 4(1)(вв)	Инвестиционни разходи в материални и нематериални активи. Член 56(5)	Размерът на помощи не надхвърля разликата между допустимите разходи и оперативната печалба от инвестицията. Член 56(6).	N/S Концесия или възлагане на трета страна на експлоатацията на инфраструктурата се извършва по открит, прозрачен и недискриминационен начин, като се зачитат приложимите правила за възлагане на обществени поръчки. Член 56(4)	N/S	<ul style="list-style-type: none"> Заинтересовани потребители имат достъп до инфраструктура на открит, прозрачна и недискриминационна основа. Членът не се прилага за: <ul style="list-style-type: none"> Летищни, пристанищни и специализирани инфраструктури. Други видове инфраструктури, обхващани от други раздели. Членове 56(2), (3) и (7).

10. Основни предизвикателства пред изпълнението

10.1. Сложност и последици от неспазване на изискванията

Основните предизвикателства по отношение на изпълнението, пред които са изправени българските власти, са свързани със сложността на ОРГО. ОРГО предвижда набор от 43 освобождавания с различни условия, приложими към всяко едно от тях, както и специфични правила, които водят до неприлагане на освобождаването. Разнообразието и сложността на тези условия водят до следните предизвикателства:

- Помощта може да бъде освободена съгласно ОРГО само в случаите, когато са спазени всички съответни условия;
- Има относително тежки задължения за докладване и публикуване, когато трябва да бъде посочено спазването на съответните условия;
- Може да се очаква, че Комисията ще извършва повече последващи проверки, предвид разширяването на обхвата на освобождаването;
- Комисията може да прекрати или да оттегли прилагането на ОРГО, когато бъде установено несъответствие.

С други думи, въпреки че обхватът на ОРГО е разширен, за да се прилага и за новите типове и категории помощи, а праговете и интензитетът на помощта са се увеличили, е налице по-голяма сложност при определяне на условията за прилагане на ОРГО, както и по-големи административни задължения, свързани със съответствието.

Тази повишена сложност задължително увеличава риска от неизпълнение, независимо дали по отношение на изискванията по същество или административните задължения. Последствията от неспазването обаче могат да бъдат значителни, тъй като това може да доведе до спиране или прекратяване от страна на Комисията на прилагането на ОРГО по отношение на някои или всички от бъдещите мерки за помощ.

Контролният списък за съответствие и Обобщените таблици имат за цел намаляване на риска от неспазване на изискванията.

10.2. Увеличаване на административната тежест

Изпълнението на ОРГО вероятно ще доведе до увеличаване на административната тежест:

- От предоставящите помощите органи ще се изисква да извършват анализ на ефектите от стимулите, за да определят дали помощта е необходима на бенефициента, за да предприеме подкрепяния проект (виж раздел 2.6 и Стъпка 4 по-горе). Докато процесът е сравнително ясен по отношение на МСП, то когато кандидатът за помощ е голямо предприятие, той ще е по-сложен;
- Националните или регионалните власти ще трябва да разработят и използват специален уебсайт за държавна помощ, който да се отнася до органите, отпускащи помощта, на който да се публикува информация за всяка мярка за помощ, освободена по УОИИ, и да съобщава тази информация на Комисията чрез SANI;
- Националните органи ще трябва да изготвят годишен доклад за прилагането на ОРГО.

И отново, неизпълнението на тези административни задължения може да доведе до прекратяване или оттегляне на УОИИ за всички или за част от категориите, обхванати от нея.

Част трета

УСЛУГИ ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС (УОИИ)

11. Въведение

11.1. Какво представляват УОИИ?

УОИИ са стопански дейности, които дават резултати в полза на цялостното обществено благо, които не биха били предоставени (или биха били предоставени при различни условия по отношение на обективни показатели за качество, безопасност и достъпност, равнопоставеност или универсален достъп) от пазара без държавна намеса. ДФЕС урежда прилагането на правилата за държавна помощ по отношение на УОИИ.

С други думи, УОИИ обикновено е услуга, която пазарът не предоставя или не предоставя в степента или с качеството, които държавата изисква, и е от общ интерес, а не от интерес на конкретни лица. Това означава, че в ролята на ползващ се от услугата трябва да бъде обществото като цяло, а не конкретен сектор на промишлеността. Като цяло УОИИ обичайно включват услуги като газ, електроенергия, телекомуникации, обществени медии и обществен транспорт, въпреки че това не е изчерпателен списък.

Тъй като УОИИ обичайно не се предоставя от пазара, задължението за обществена услуга (ЗОУ) като цяло се възлага на доставчика, за да се гарантира, че услугата ще бъде предоставена в съответствие с условията, определени от държавата. ЗОУ като цяло се налага чрез възлагане и въз основа на критерий за общ интерес.

Всяка държава членка и съответните ѝ органи решават и определят ефективно кое считат за „услуги от общ икономически интерес“ и как трябва да бъдат организирани. Правото на ЕС/Европейската комисия да се намесват по отношение на избора на държавата членка само когато е явно неправилно нещо да се счита за УОИИ (например, управлението на казина).

Неправилното класифициране на дадена услуга като УОИИ може да доведе, в случай на искане за освобождаване *de minimis*, до прилагане на по-ниските прагове на помощта *de minimis* от Общия регламент за минималните помощи (*de minimis*)¹

При налагането на ЗОУ доставчикът може да изиска обезщетение от публичния сектор за покриване на допълнителните разходи за предоставяне на услугата в съответствие със ЗОУ. Съдът на ЕС постанови, че компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ, когато са изпълнени четири кумулативни условия²:

- Предприятието получател трябва да има задължения за обществени услуги и тези задължения трябва да бъдат ясно дефинирани;
- Параметрите за изчисляване на компенсацията трябва да бъдат обективни, прозрачни и определени предварително;

¹ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „*de minimis*“ (ОВ L 352, 24.12.2003 г.).

² Дело C-280/00 – Altmark Trans и Regierungspräsidium Magdeburg срещу Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH и Oberbundesanwalt Beim Bundesverwaltungsgericht EC: C: 2003: 415, точки 89–93.

- Компенсацията не може да надвишава това, което е необходимо за покриване изцяло или частично на разходите, възникнали при изпълнението на задълженията за обществена услуга, като се отчитат съответните постъпления и приемливо ниво на печалба;
- Когато предприятието, което трябва да изпълнява задължения за обществена услуга, не е избрано вследствие на процедура за обществена поръчка, която би дала възможност за избор на кандидата, способен да предостави тези услуги на най-ниската цена за общността, то тогава равнището на необходимата компенсация трябва да се определи на базата на анализ на разходите типични за едно добре управлявано дружество.

Когато поне едно от тези условия не е изпълнено, то не може да се изключи, че компенсацията за обществена услуга се счита за държавна помощ. Комисията е разработила различни правни инструменти за решаване на проблемите на държавната помощ в тази област. Регламентът *de minimis* за УОИИ¹ е един от тях.

Най-честите грешки при работата с УОИИ са:

- Липса на яснота по отношение на задълженията за обществена услуга, наложени на доставчика;
- Отсъствие на ясно възлагане на доставчика;
- Липса на ясни параметри за изчисляването на компенсацията за услугата от общ икономически интерес и отсъствие на механизъм, който да гарантира, че няма свръхкомпенсация или че всяка свръхкомпенсация се възстановява.

11.2. Какво представлява Регламентът *de minimis* за УОИИ и за какво се прилага той?

Регламентът се прилага по отношение на помощите за предприятия, предоставящи УОИИ.

Съгласно Регламента *de minimis* за УОИИ публичното финансиране на УОИИ, което не надвишава 500 000 евро, предоставени за период от три финансови години, не се счита за държавна помощ по смисъла на член 107 (1) от ДФЕС. Това е така, защото сумата е толкова малка, че не може да се счита, че ще окаже въздействие върху трансграничната търговия или конкуренция.

Тъй като такива **мерки не се считат за държавна помощ**, то **няма задължение те да бъдат предварително уведомявани пред Комисията**.

Опитът на Комисията в прилагането на правилата за държавна помощ на предприятия, предоставящи УОИИ показва, че таванът, под който предимства, предоставени на тези предприятия може да се счита, че не засяга търговията между държавите членки и/или не нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, може в някои случаи да се различават от общия *de minimis* таван, прилаган към други форми на държавна помощ. Това обяснява защо за УОИИ е разработен отделен *de minimis* Регламент. Той ще се прилага до 31 декември 2018.

Следва също така да се отбележи, че Регламентът *de minimis* за УОИИ не трябва да се бърка с Общия регламент *de minimis* (Регламент 1407/2013 от 18

¹ Регламент на Комисията (ЕС) 360/2012 от 25 април 2012г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (наричан по-нататък (ОВ L 114, 26.4.2012, стр. 8).

декември 2013г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „*de minimis*“).

Общият регламент *de minimis* се прилага за всички предприятия във всички икономически сектори, включително за онези, които предоставят УОИИ, докато Регламентът *de minimis* за УОИИ се прилага само за предприятия, участващи в предоставянето на УОИИ.

Предприятие, което предоставя УОИИ, може да се възползва от предимствата на по-високите прагове в Регламента *de minimis* за УОИИ от тези в Общия регламент *de minimis* за предприятия, които не предоставят УОИИ. Максималният размер на помощта, която може да бъде отпусната по Общия регламент *de minimis*, е значително по-малък от този по Регламента *de minimis* за УОИИ: в Общия регламент *de minimis* таванът е определен на €200,000 за срок от три години. Предприятие, което участва в предоставянето на УОИИ, може да е допустимо за помощ и по двата регламента *de minimis* (все пак, моля, вижте параграф 12.3 по-долу относно натрупването).

11.3. За какви видове помощи Регламент *de minimis* за УОИИ не се прилага?

Регламентът *de minimis* за УОИИ не се прилага по отношение на:

- Помощи за дейности, свързани с износ.
- Помощи, обвързани с условието за използване на местни за сметка на вносни стоки.
- Помощи, предоставени на предприятия, които извършват дейност в сектора на въгледобива.
- Помощи, предоставени на предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари за чужда сметка или срещу възнаграждение.
- Помощи, предоставени на предприятия в затруднение.

11.4. За кои сектори на икономиката се прилага Регламентът *de minimis* за УОИИ?

Регламентът *de minimis* за УОИИ се прилага за всички сектори на икономиката с изключение на:

- Секторите риболов и аквакултури.
- Първично производство на селскостопански продукти.
- Преработка и продажба на селскостопански продукти при определени обстоятелства.

Предприятията, работещи в тези сектори, които същевременно имат дейност в други сектори, са допустими за получаване на помощ в подкрепа на тези други сектори, при условие, че помощта може да се обособи от изключените сектори, посочени по-горе.

12. Основни понятия

12.1. Размер на помощта

Както бе посочено по-горе, Регламентът *de minimis* за УОИИ се прилага при условие, че общият размер на помощта, предоставена на предприятието бенефициент, не надвишава **500 000** евро за период от три финансови години.

Този таван се прилага независимо от формата на минималната помощ и независимо от това дали предоставената от държавата членка помощ се финансира изцяло или частично с ресурси, произхождащи от Европейския съюз. Освен това „таванът“ за помощта трябва да се изразява като безвъзмездни парични средства. Всички използвани стойности трябва да са брутни, т.е. преди приспадане на данъци или други отчисления.

Когато общият размер на минималната (*de minimis*) помощ, отпусната на предприятие за предоставянето на услуги от общ икономически интерес, превиши тавана от 500 000 евро, тази помощ не може да се възползва от настоящия регламент, дори за частта, която не превишава този таван.

Съществува възможност мерки за помощ, които надвишават тавана за минималната помощ (*de minimis*), да бъдат раздробявани на няколко по-малки части, за да могат тези части да попаднат в приложното поле на настоящия регламент.

12.2. Продължителност

Приложимият тригодишен период следва да бъде с текущо отчитане, така че при всяко ново предоставяне на минимална помощ (*de minimis*) общият размер на минималната помощ, предоставена през съответната данъчна година и през двете предшестващи данъчни години да не надвишава тавана.

12.3. Натрупване

За да се избегне заобикаляне на максималния интензитет на помощта, посочен в различни правни документи на Европейския Съюз, минималната помощ не трябва да се натрупва с друга държавна помощ по отношение на същите допустими разходи.

Минималната помощ (*de minimis*) съгласно настоящия регламент може да се натрупва с минимална помощ в съответствие с други регламенти¹, но само до тавана за минимална помощ за УОИИ (500 000 евро за всеки период от три данъчни години).

И накрая, минималната помощ (*de minimis*) съгласно настоящия регламент не може да се натрупва с друга компенсация за същата услуга от общ икономически интерес, независимо от това дали представлява държавна помощ или не.

12.4. Възлагане в писмен вид

Дейността с УОИИ трябва да бъде възложена на така нареченото „предприятие получател“ в писмена форма. Възлагането трябва да включва следното:

- Вероятният размер на помощта, изразен в брутен еквивалент безвъзмездни средства²;
- Услуга от общ икономически интерес, за която тя се отпуска;
- Характер на помощ *de minimis*, като изрично се позовава на настоящия регламент и цитира неговото заглавие и номер на публикация в Официален вестник на Европейския съюз.

¹ Например, Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ L 352, 24.12.2003, п. 1).

² Това е размерът на помощта, ако тя е била предоставена на бенефициера под формата на безвъзмездни средства, преди приспадането на данъци или други такси.

12.5. Прозрачна помощ

Регламентът *de minimis* се прилага само по отношение на предоставянето на „прозрачна помощ“. Дадена помощ е „прозрачна“, когато брутният еквивалент на безвъзмездна помощ може да бъде изчислен точно и предварително, без да е необходима каквато и да било оценка на риска. Член 2 (4) определя редица видове помощи, които могат да се считат „прозрачни“ за целите на регламента.

Например:

- Помощите, съставени от заеми, се считат за прозрачна помощ *de minimis*, когато брутният еквивалент безвъзмездни средства е изчислен въз основа на референтния лихвен процент, действащ към датата на предоставяне;
- Помощите, съставени от мерки за рисков капитал, се считат за прозрачна помощ *de minimis*, когато по съответната схема за рисков капитал се предоставя рисков капитал само до размера на тавана *de minimis* на всяко целево предприятие.

12.6. Декларация от предприятието

Освен това, преди да предостави такава помощ, съответната държава членка трябва да получи от предприятието, предоставящо услугата от общ икономически интерес, писмено или в електронна форма, декларация относно евентуалната минимална помощ, получена съгласно настоящия регламент или съгласно друг регламент за минимална помощ (*de minimis*) през двете предходни данъчни години и през текущата данъчна година.

13. Контролен списък за съответствие

Стъпка 1: Касе ли се за услуга от общ икономически интерес (УОИИ)?

Поради спецификата на правилата, приложими за такъв тип услуги, първата стъпка е да се провери дали предложената помощ е насочена към финансиране на УОИИ.

- Отговаря ли дейността на следните условия?
  - Услугите предоставят ли се в общ интерес? По-специално дали получател на услугите се явява обществото като цяло?
  - Доставчикът поел ли е задължение, наложено от държавата/публичен орган, да предоставя тези услуги в съответствие с определени условия (като цена, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата)? По-специално, дали наложеното на доставчика задължение е необходимо, за да се гарантира, че услугите се предоставят в съответствие с определените от държавата условия?
  - Вярно ли е, че пазарът не осигурява обичайно предоставянето на тези услуги при тези условия?
- Ако отговорът е „Да“, преминете към **Стъпка 2**
- Ако отговорът е „Не“, най-вероятно не се касае за УОИИ.

Стъпка 2: Свържете се с предприятието, на което възнамерявате да предоставяте помощта¹

Преди предоставяне на такава помощ трябва да се свържете възможно най-скоро с предприятието, което предоставя услугата от общ икономически интерес и на което имате намерение да предоставите помощта, с цел да получите декларация в писмен или електронен формат, в която да се посочват:

- Размерът на всяка друга *de minimis* помощ, получена по силата на Регламента *de minimis* за УОИИ или други регламенти за *de minimis* през двете предшестващи данъчни години и през текущата данъчна година.

Въз основа на предоставената декларация трябва да идентифицирате всички помощи, които кандидатът е получил през последните три години и които ще трябва да вземете предвид, за да спазите правилата за натрупване на помощта. След като идентифицирате и определите количествено всички помощи, предоставени през последните три години, преминете към **стъпка 3**.

Стъпка 3: Проверете прага от 500 000 евро за период от три данъчни години

Въз основа на предоставената информация проверете дали общият размер на помощта, която имате намерение да предоставите, както и всяка помощ, предоставена на това предприятие през предходните две години и текущата година, не надхвърля 500 000 евро за период от три данъчни години.

- Ако прагът от 500 000 евро не е превишен, преминете към **Стъпка 4**
- Ако прагът от 500 000 евро е превишен, намалете размера на предвидените помощи, за да падне стойността им под прага, или уведомете Комисията за мярката.

Стъпка 4: Информирайте предприятието в писмена форма

Задължени сте да информирате предприятието в писмен вид относно:

- Размера на помощта, изразен в брутен еквивалент безвъзмездни средства;
- Услугата от общ икономически интерес, за която тя се отпуска;
- Характера на помощта – *de minimis*, като изрично се позовавате на настоящия регламент и цитирате неговото заглавие и номер на публикация в Официален вестник на Европейския съюз, т.е. следното:

„Регламент на Комисията (ЕС) 360/2012 от 25 април 2012г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (наричан по-нататък (ОВ L 114, 26.4.2012, стр. 8)“.

Стъпка 5: Отпускане на помощта

Сега вие сте готови да предоставите помощта, при условие, че са изпълнени горните изисквания.

Стъпка 6: Следете цялата информация

Поддържайте подробни записи с информацията и подкрепящата документация, необходима да се установи, че са изпълнени всички условия, посочени в Регламента *de minimis* за УОИИ.

¹ Алтернативен вариант е, ако дадена държава членка е създала централен регистър на помощите *de minimis*, обхващащ период от три години и съдържащ пълна информация за всички помощи *de minimis*, предоставени на предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес от всеки един орган в тази държава членка, не е задължително да се свързвате с предприятието преди отпускането на помощта, тъй като оценката може да бъде направено от самата държава членка.

Тази информация се съхранява за период от 10 години от датата на предоставяне на помощта *ad hoc* или от датата на предоставяне на последната помощ по схемата.

Стъпка 7: Бъдете готови да предоставите информация на Комисията

При искане от Европейската комисия представете цялата информация, която е необходима да се прецени дали условията на Регламентът *de minimis* за УОИИ са били спазени. Тази информация трябва да бъде предоставена в рамките на 20 работни дни.

14. Основни предизвикателства пред изпълнението

Основното предизвикателство пред изпълнението на Регламента *de minimis* за УОИИ се състои в комбинацията от:

- Сложността на понятието за УОИИ;
- Сложността на това да се определи кога обществена компенсация за разходите за предоставяне на услугата съставлява държавна помощ;
- Броя на правните инструменти, касаещи подпомагането чрез държавни помощи в областта на УОИИ:
  - Съобщение на Комисията относно понятията за УОИИ и кога обществената компенсация съставлява държавна помощ¹;
  - Регламентът *de minimis* за УОИИ, който предвижда, че компенсациите за УОИИ в размер не повече от 500 000 евро за всеки период от три данъчни години не попадат в обхвата на контрол на държавните помощи;
  - Решение на Комисията², което предоставя списък от условия, гарантиращи, че помощите се считат за съответстващи и освободени от изискването за уведомяване на Комисията;
  - Рамка³, която определя правилата за проверка на съвместимостта на компенсациите за обществена услуга за големи търговски УОИИ, които не попадат в обхвата на Решението и следователно Комисията следва да бъде уведомена за тях и да ги оцени.

Въпреки че Регламентът *de minimis* за УОИИ е най-изчистеният правен инструмент за работа, той разчита на сложните понятия за УОИИ и публична компенсация в една силно регулирана област на правото. Освен това, както е видно от ЧАСТ ПЪРВА, е необходимо също така да се следят Бележките на Комисията в тази област, както и съдебната практика на Общия съд и Съда на ЕС. Контролният списък за съответствие по-горе е предназначен да ви помогне да се ориентирате в тези сложни понятия. Въпреки това в случай на съмнение винаги търсете правен съвет.

¹ Съобщение на Комисията относно прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсациите, определени за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (ОВ С 8, 11.01.2012, стр. 4–14).

² Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106 (2) от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на държавните помощи под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3–10).

³ Съобщение на Комисията: Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (2011 г.) (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 15–22).